SOCIALISTISK FOLKEPARTI

LANDSMØDET 25. - 26. - 27. april 1975

Politisk beretning fra formanden og hovedbestyrelsen.

1. Siden sidste landsmøde har den vestlige imperialisme måttet notere en række alvorlige nederlag. Det revolutionære styre i Portugal har befæstet sin position og afviklet det århundredgamle kolonivælde; dermed har 10-15 års bitter frihedskamp fundet sin afslutning. I Grækenland har de demokratiske kræfter atter vundet overtaget.

Men den største af alle sejre har de indokinesiske folk tilkæmpet sig. Mere end 30 års frihedskamp er endelig kronet med sejr.

Alle de amerikanske milliarder af dollars og millioner af tons bomber og hundredtusinder af soldater hjalp intet mod frihedsviljen hos det vietnamesiske folk og folkene i Khmer og Laos. Men dyrt har det kostet! Friheden er betalt med talløse ofre. - Lad os i et minut mindes alle, der gav deres liv for friheden i Sydøstasien. Deres minde vil leve altid.

Til gengæld for sine nederlag har USA-imperialismen imidlertid strammet grebet mange andre steder på kloden. Først og fremmest i Latinamerika, hvor undertrykkelsen i Chile koster titusinder af menneskeliv. Men også i de sidste støttepunkter i Østasien, især Sydkorea, hvor dødsdomme og henrettelser hører til dagens orden, og hvor der sker en ny opmarch, støttet på taktiske atomvåben mod Den demokratiske Folkerepublik Korea.

En særlig interesse knytter sig til Middelhavet, hvor USA's vaklende positioner øger faren for nye modspil. På den anden side har der udviklet sig en stærk opinion i USA, som vil indskrænke overherredømmet til den vestlige halvkugle og Stillehavsområdet.

Det er endnu umuligt at forudsige, hvilken af disse to tendenser, der vil blive den dominerende i de næste år.

2. Men uanset hvordan det går, tilkommer der EF en særlig rolle som udtryk for den vesteuropæiske imperialisme. Den økonomiske krise har svækket den økonomiske integration i EF, men sat fart i den politiske. Uenigheden mellem USA og EF om konfrontationen med U-landene omkring energi- og råstofproblemerne er blevet nogenlunde bilagt derved, at EF har accepteret USA's standpunkt.

3. Selvom vi for tiden hører mindre om NATO, skal vi ikke undervurdere

militærpagten. Den er det vigtigste bindeled mellem imperialismen i Vesteuropa og USA. For eksempel kan man ikke udelukke en eller anden form for intervention i Portugal, og endvidere kan et magtskifte i Vesttyskland - hvorved magten går over til de konservative partier - medføre en genoplivelse af pagtens mest aggressive træk.

Herhjemme er der grund til at rette opmærksomheden mod de planlagte flykøb, som -helt bortset fra det militære tosseri- indebærer, at Danmark integreres yderligere i den amerikanske militærmaskine. Hvis disse køb realiseres, får Danmark sin egen lille afdeling af det militært-industrielle kompleks. Vi må på det bestemteste advare mod disse køb. Vi opfordrer det danske Socialdemokrati til at følge dat hollandske broderpartis eksempel og sige nej - herhjemme ville det modsat Holland, betyde et flertal for et nej!

Vi er også opmærksomme på det spil, man er begyndt på omkring olieplatformene i Nordsøen. Der er planer om, at disse platforme skal underkastes NATO's "beskyttelse". Det vil den nuværende regering dog ikke være med til; den vil bare et militært samarbejde herom mellem de fem Nordsø-stater - men det er også NATO, og så er vi lige vidt! Sandheden er, at der findes masser af olieplatforme i forskellige have - og de er ikke underkastet særskilt militær beskyttelse. Hvorfor så disse planer? Vi afviser dem.

4. Langt vigtigere end indkøb af jetjagere og befæstning af olieplatforme er det at styrke afspændingsprocessen. Vi er stærkt interesseret i, at de igangværende konferencer om sikkerhed og samarbejde Og om nedtrapning af rustningsniveauet bringes til en snarlig og heldig afslutning. Derved vil der blive lagt bindinger på begge militærblokkene, NATO's og Warszawapagtens handlefrihed, og dannelsen af en europæisk politisk union i EF-regi vil blive vanskeliggjort, Det er da også grunden til, at de kræfter, som vil holde blokpolitikken i live, modvirker konferencens hurtige afslutning. Efter alt at dømme vil de dog trække det korteste strå. Men så er det til gengæld vigtigt, at konferencen snarest følges op af nye forhandlinger, og at der straks etableres en mekanisme, som kan sikre dette. Det er forkasteligt, at Danmark hidtil har modsat sig dette, for kun derved kan de små og mellemstore stater forhindre, at stormagterne tager initiativet.

5. Den internationale afspænding er positiv. Det er stadig en central opgave at forhindre en ny verdenskrig, som uundgåeligt vil

blive til en atomkrig, som ikke efterlader nogen sejrherrer. Men for os består det egentlige formål med afspændingen i at overvinde Europas deling i militære blokke og skabe et nyt internationalt sikkerhedssystem i overensstemmelse med FN's charta. Derfor er det også en vigtig opgave at forhindre, at afspændingen ledsages af tendenser til supermagts-overherredømme. Sådanne tendenser eksisterer. Uanset samfundssystem er en stormagt en stormagt. Risikoen for, at to eller flere supermagter deler verdensherredømmet mellem sig, er en reel risiko.

Hidtil har de små og mellemstore stater dog opnået betydeligt på Geneve-konferencen på det civile område. Super- og stormagts- tendenserne kommer til udtryk i, at fire-fem stater gør alle militære spørgsmål til deres "private" monopol. Det er vigtigt at spille ud mod denne tendens. Her kunne danske initiativer - f.eks. med en nordisk atomvåbenfri zone eller med dansk ned- eller afrustning - have positiv betydning.

Men Danmark har ladet sig binde ind af NATO og især EF-samarbejdet, som har været yderst intensivt på konferencen. I det hele taget udviser NATO- og EF-staterne større "pagtdisciplin" end Warszawapagtens medlemsstater!

6. Et særligt problem er Mellemøsten. Alle løsninger hæmmes af, at supermagterne skinsygt kæmper for deres interessesfærer. Desuden står to ægte nationale bevægelser overfor hinanden. En forudsætning for løsningen er, at supermagterne opgiver gensidig rivaliseren, og at begge nationale bevægelser erkender realiteterne. På denne baggrund må der sikres Israel internationale garantier for fredelig eksistens bag 1967-grænserne, og den palæstinensiske nation må have ret til at oprette deres egen stat. Historien har vist, at militære løsninger - enten de gennemføres af den ene eller anden part - er aldeles uholdbare. Derfor er tiden inde til at forsøge sig med ep politisk løsning.

7. De stater, der har en socialistisk økonomisk basis, har stadig ikke løst problemet om positiv sameksistens. Det hænger bl.a. sammen med, at der er langt endnu, før man kan tale om en socialistisk overbygning i disse lande. Derfor gør overherredømme-tendenser og indre splid sig gældende. Især er det stadig mere hadske forhold mellem Sovjetunionen og Kina af stor negativ betydning. Det egentlige ansvar for Kinas støtte til NATO og EF falder tilbage på Sovjets hegemonistiske politik, især indmarchen i CSSR; men den aktuelle kinesiske politik gavner ikke afspændingsbestræbelserne i vor verdensdel.

Den indre politik i disse lande er yderst forskellig. Vi mener, at Kina gennem sit opgør med reaktionære og bureaukratiske skikke og sædvaner har ydet et meget stort bidrag til socialismens erfaringsverden. I andre af disse lande tilstræber man, under pres fra befolkningen, en hurtig vækst i produktion og levefod. Det er forståeligt, når udgangspunktet tages i betragtning. Men det er samtidig beklageligt, at disse bestræbelser i de fleste tilfælde ikke ledsages af en omfattende demokratisering af overbygningen og decentralisering af beslutningsprocesserne. Så længe man afstår herfra , vil de pågældende bestandigt løbe ind i nye vanskeligheder, også af økonomisk karakter.

Vi kalder en spade for en spade. Derfor skulle dette siges. Men det bør tilføjes, at disse lande under eet udgør en meget væsentlig modvægt til den vestlige imperialisme, og at selve deres eksistens har umuliggjort gamle dages åbenlyse kanonbådspolitik. Den lærestreg, SAM-raketterne rundt om Hanoi og Haiphong gav de amerikanske superbombere, glemmes ikke hurtigt.

8. Danmarks politik i hele denne situation var under Guldborgs ledelse ganske simpelt ynkelig. Det kom især til udtryk i FN, hvor Danmark med blindgængerens konsekvens bakkede op bag det amerikanske standpunkt mod den tredje verden.

Men vi kan ikke vente os de store fremskridt under den nye regering. Selvom Danmarks politik overfor u-landene nok bliver lidt mere positiv, eksisterer bindingerne til NATO og EF fortsat. Vor anerkendelsespolitik i Sydøstasien er til gavn for de fascistiske regimer. Udenrigsministeriets optræden overfor chilenske flygtninge nærmer sig det skandaløse. Danske protester mod NATO-truslerne overfor Portugal hører man intet til. I Geneve følger Danmark trofast EF-beslutningerne. En nordisk atomfri zone afviser man med krogede argumenter.

9. Derfor må SF forstærke sin kamp mod medlemsskabet af NATO og EF og følgerne af disse medlemsskaber. Måske har vi i for høj grad ladet modstanderen bestemme slagmarken og kun drøftet indenrigs- og økonomisk politik. EF-problematikken bliver af sig selv aktuel i forbindelse med den britiske folkeafstemning; vi må forberede os på en ny kamp. Men hvad angår NATO, må vi selv gøre en kraftanstrengelse for at aktualisere disse problemer. Den hellige grav er ikke så velforvaret, som sikkerhedskonferencer og SALT-aftaler kunne få folk til at tro. NATO er et uhyre, der med eet kan vågne til live påny; generalsekretær Luns' trusler mod det revolutionære styre i

Portugal er et forvarsel herom; hvordan vil han - og NATO - ikke reagere, hvis Spanien snart går samme vej?

I kampen mod NATO skal vi gribe fat i de problemer, folk umiddelbart ser sig stillet overfor. De danske militærudgifter er en følge af medlemsskabet, illusionen om den tapre landsoldat, der kaster de barbariske russere tilbage over Tryggevælde å, er en anden følge. Den milliardordre på jetjagere, Danmark er ved at rode sig ind i, er også en naturlig konsekvens af NATO-medlemsskabet. Det er her, vi først og fremmest skal sætte ind.

SF må udbygge sin solidaritet med de folk, der kæmper mod fascistisk undertrykkelse. I beretningsperioden har vi skabt et godt samarbejde med de socialistiske chilenere i eksil. Vi holder nøje kontakt med repræsentanterne for PRG, FNL, Nordvietnam og Nordkorea. Dette samarbejde bør udbygges.

I beretningsperioden har vi iøvrigt udbygget samarbejdet med andre arbejderpartier verden over. Vi har været repræsenteret ved kongresser i Rumæniens kommunistiske Parti, Jugoslaviens kommunistiske Forbund, Italiens kommunistiske Parti, Folkedemokraternes Forbund i Finland, Venstrepartiet Kommunisterne i Sverige, det Socialistiske Venstre i Norge og det Pacifistisk-socialistiske Parti i Holland. Som et uafhængigt parti, der ikke skjuler sine meninger, udveksler vi erfaringer og meninger med andre partier, nemlig dem, der respekterer vort partis fulde uafhængighed, for at styrke den internationale solidaritet i kampen mod imperialisme og stormagtsherredømme. Af samme grund har vi også ydet en indsats for at styrke samarbejdet mellem venstrepartierne i Nordisk Råd og er gået ind i et tilsvarende samarbejde indenfor Fællesmarkedet.

Vi beklager dybt, at så meget solidaritetsarbejde herhjemme er præget af splittelse. Vi har ikke ønsket at bidrage hertil. Vi er repræsenteret i Allende-komiteen og Vietnam 69 - og har netop udvidet vor repræsentation her - men vi har også et godt samarbejde med Chile-komiteen og Indokina-komiteerne, som ikke giver plads for egentlige partirepræsentanter. Vor politik er at få disse forskellige komiteer til i det mindste at arbejde sammen om de konkrete opgaver.

II. Økonomien - internationalt og nationalt

1. Siden sommeren 1974 har den kapitalistiske verdensøkonomi været præget af en akut krise. Årsagerne hertil er drøftet i debatoplægget "Kapitalismens krise og venstrefløjens opgaver", og jeg vil henvise hertil. Symptomerne er meget kraftige og

giver sig udslag i omfattende arbejdsløshed og fald i produktionen i de store kapitalistiske lande.

Krisen er drøftet indgående i SF's økonomgruppe. Resultatet er fremlagt i minavisen i fire artikler af gruppens sekretær, Jens Kragh. Vi er gruppen megen tak skyldig for det store og saglige arbejde, den har gjort. Dens konklusion er, at man må forvente, at det langvarige opsving, af helt usædvanlig karakter, som kendetegne de kapitalismens økonomi i efterkrigstiden, er afsluttet, at den nuværende krise i hvert fald vil vare ved i 1975, og at et nyt opsving hurtigt vil blive afløst af ny krise. Efter alt at dømme er vi ved at vende tilbage til det gammelkendte mønster med et kredsløb - det er derfor, det hedder cyklisk! - af krise-opsving-krise- opsving osv.

På overfladen ser det ud, som om krisen kun skyldes stigning i råvarepriser. Denne stigning har vel også udløst krisen, men årsagerne ligger langt dybere.

Vi kan ikke fordømme stigningen i råvarepriserne; jeg tænker her især på oliepriserne. Gennem mange år måtte de olieproducerende u-lande betale bestandigt højere priser for varer fra de industrialiserede lande, mens deres egne priser på olie var stabile..

På denne måde smugledes udbytningen ind ad bagdøren. F.eks, betalte Iran i 1970 en tønde hvede med en tønde olie - men i 1972 måtte Iran betale tre tønder olie for en tønde hvede! - Oliepriss tigningen var i sig selv en justering, som OPEC-landene kunne foretage i kraft af det enorme efterspørgselspres under højkonjunkturen i samtlige kapitalistiske lande.

Dermed er ikke sagt, at det var en anti-imperialistisk foranstaltning. Også de multinationale selskaber fik deres del af kagen. Lande som Iran og Saudi-Arabien er - indtil nu - fast forankret i det kapitalistiske verdenssystem.

Også andre råvarepriser steg med raketagtig fart. Nu justerer verdenskrisen dem påny nedad. Hen tilbage står problemet: hvordan sikrer de råvareproducerende u-lande sig mod udbytning, dvs. hvordan sikrer de sig rimelige og stabile priser på deres produkter i forhold til de varer, de køber fra industrilandene?

Som et socialistisk og internationalistisk parti kan SF kun tage stilling for udviklingslandene i denne konfrontation, uanset udviklingslandenes samfundssystem. De vanskeligheder, denne holdning måtte indebære for Danmarks økonomi, skal ikke løses ved støtte til imperialismen, men ved en bedre fordeling indadtil i takt med at vækstraten afpasses efter de nye forhold.

3. løvrigt signalerer den uro på råvaremarkedet, som åbenbaredes gennem prisstigningerne, noget yderst alvorligt: at en række råvareforekomster ikke er uudtømmelige. Jeg vil ikke her gå ind i diskussionen om hvilke og hvor længe. Men selv et barn kan se, at vi ikke bare kan bruge løs. Nok er der meget fup og svindel i markedsmekanismen, men så meget lyver den heller ikke!

Det er såmænd OPEC-landene, mere end nogle andre, vi skal tak
ke for, at der for alvor er kommet gang i resource-, vækst- og genbrugsdebat.

Vi skal ikke tro, at kapitalisterne ikke kan se, at den er gal. I det kapitalistiske USA drøftes genbrug og ressourcebesparelser måske endnu mere intensivt end hos os. Men vi kan godt understrege, at kapitalismen ikke kan løse problemet, medmindre den skal gøre vold på sig selv og sine egne lovmæssigheder. Og det gør den ikke Der bliver højst tale om nogle lapperier.

Derfor er det givet, at hele problematikken omkring resourcer og genbrug for fremtiden må have en fremtrædende placering i et socialistisk partis program. Vi skal ikke forfalde til en anti-teknologisk holdning; vejen ind i frihedens rige er stadig som Marx understregede det, at maskinerne overtager mest muligt menneskeligt arbejde, og arbejdstiden nedsættes tilsvarende. Men vi skal også se i øjnene, at vi har fået problemer på halsen, som af meget naturlige grunde ikke optog marxismens klassikere synderligt. Til gengæld kan vi glæde os over, at hele denne nye problematik lader sig indpasse i marxismen, som en berigelse af den socialistiske videnskab, - netop fordi sparsommelig omgang med resouroerne kun lader sig løse i samfund, hvor markedsmekanismen i vid udstrækning er sat ud af spillet
og afløst af demokratiske udarbejdede planer, der sætter
hensynet til menneskelige behov i stedet for hensynet til privatprofit.
Jeg vil Imidlertid advare imod, at vi klarer denne nye problematik i et snuptag. I kritiske situationer kan meget hurtige beslutninger være nødvendige. Men i almindelighed må det være kendetegnende for et marxistisk parti, at det udvikler sin politik på et videnskabeligt grundlag, dvs. efter indgående undersøgelse og drøftelser.
om spørgsmålene. Det er vi igang med; og bortset fra nogle generelle hovedlinier tror jeg, det er for tidligt at erklære disse undersøgelser og denne debat for afsluttet.
3. Den danske økonomi blev naturligvis hårdt ramt af både råvareprisstigningerne og de afsætningsvanskeligheder i andre lande, der fulgte med den økonomiske

verdenskrise. Desuden fik EF-medlemskabet med eet negative virkninger for landbrugseksporten. Alt dette skete i en situation, hvor betalingsbalancen i forvejen viste et stort underskud - det var indirekte en følge af den overophedning, EF- medlemsskabet medførte, og var forudset af EF-modstanderne i den nye situation blev underskuddet på betalingsbalancen naturligvis langt alvorligere.

Overophedningen havde desuden givet sig udslag i meget voldsomme prisstigninger - allerede før "oliekrisen". 1973 var et stort inflations-år i hele den vestlige verden, men i ganske særlig grad i Danmark. Inflationen var den uhyggelige og uundgåelige følgesvend for de vækstrate-højdepunkter, den kapitalistiske økonomi nåede i 1972 og 1973.

Det er betegnende, at man netop i disse år udarbejdede Perspektivplanlægning II (PP.2), hvis målsætning er en voldsom forøgelse af det private forbrug på bekostning af de kollektive goder og ved hjælp af et stærkt skærpet produktionsræs. Men der var ikke alene tale om en total accept af de borgerlige normer, der var også - som vore økonomer straks påviste - tale om en fra alle synspunkter utilgivelig optimisme med hensyn til den internationale konjunkturudvikling. Allerede inflationen burde have advaret PP-2's forfattere.

Oven i alt dette kom så arbejdsløsheden! Den var at forudse allerede i februar 1974, men Hartling-regeringen vendte det døve øre til alle advarsler. Enhver kunne se, at det herhjemme fremfor alt var byggebranchen, der var truet. Det ville Hartling ikke gøre noget ved; i stedet gav han - sammen med Socialdemokratiet - alle arbejdsgivere et tilskud!

Naturligvis vidste den forrige regering, hvad den gjorde. Den ville nedbringe valutaunderskuddet, og dertil skulle den bruge arbejdsløshed, og den havde ikke nok i den udefra kommende. Der skulle også bruges mere arbejdsløshed, dvs. en hjemlig skabt, kunstig arbejdsløshed.

Jeg skal ikke tolke Socialdemokratiets hjerter og nyrer. Men to gange lod de sig snyde af Hartling, så vandet drev af dem. Første gang med arbejdsgivertilskuddet og anden gang med boligforliget. Dette boligforlig er senere vedtaget, og derfor må man nok sætte

spørgsmålstegn ved, i hvor høj grad SD lod sig snyde. De har nu gjort sig selv til medskyldige - i en lovgivning, der ikke løser byggebranchens problemer.

Som det går for øjeblikket, er der ikke nogen grund til at vente særlige lettelser i

situationen på arbejdsmarkedet i indeværende år. Udsigterne er tværtimod særdeles dystre.

Men bevares. Hartling-regeringen har haft "held' med sig. Valuta-underskuddet bliver nok halveret i 1975. Til en pris af ca. 150.000 arbejdsløse!

III. Den politiske udvikling herhjemme

1. I den del af beretningsperioden, da Hartling sad som statsminister - jeg tænker især på tiden fra maj til december 1974, da valget blev udskrevet - var situationen herhjemme præget af en omfattende og betydelig uro på arbejdspladserne. Der var tale om en mobilisering og aktivisering, som man ikke havde set i mange år.

Baggrunden var, at det gik op for mange arbejdere, hvad Hartling pønsede på: at lade stå til overfor arbejdsløsheden, og på et eller andet tidspunkt at påtvinge lønmodtagerne en eller anden ordning.

Det er imidlertid ikke rigtigt, når det fra visse sider hævdes at det var denne massemobilisering, der fremtvang udskrivning af valg i december 1974. Denne analyse, som især er hørt fra DKP's side underkender totalt den faktiske holdning, som idag (og for et halvt år siden) præger den danske befolkning. Vi kan lige så godt se i øjnene, at troen på den stærke mand, den store faderskikkelse der ordner problemerne, har fået et meget stærkt tag i befolkningen i disse kritiske og -som mange synes - forvirrede tider.

Hartling fornemmede denne holdningsændring. Han udskrev valget: fordi han derigennem regnede med at vinde tilslutning til at optræde i rollen som den store hvide fader, der deler sol og vind lige mellem sine børn.

Men også han fejlvurderede situationen. Så megen tillid var der dog ikke til ham! Han åd delvis sine samarbejdspartnere, men formåede ikke at få nogle til at gå over, hvad mange opfatter som et skel. Det samlede antal borgerlige mandater i folketinget blev mindre på valgdagen, end det havde været før. En medvirkende årsag til, at Hartlings forhåbninger brast, var det naturligvis også, at han måtte konkurrere med en anden faderskikkelse: GIistrup.

Alligevel har demonstrationerne i maj og november 1974 haft

en helt reel betydning for den politiske udvikling. De formåede ikke at påvirke Hartling - ja, han regnede nærmest med at tjene stemmer på dem, men de påvirkede Socialdemokratiet. Der er ingen tvivl om, at SD ville være gået med i St. Bededagsforliget, hvis ikke Lindø-arbejderne havde taget initiativet til en

arbejdsnedlæggelse, der bredte sig som en steppebrand over det ganske land. De socialdemokratiske tillidsmænd er vel at mærke i stort flertal på Lindøværftet. Og tilslutningen til november-demonstrationen overbeviste definitivt Socialdemokratiet om, at ethvert nærmere samarbejde med Hartling-regeringen ville koste partiet dyrt.

Derfor kan man roligt fastslå, at Hartlings fald i slutningen af januar 1975 skyldtes vekselvirkningen mellem parlamentariske og ikke-parlamentariske aktioner. I folketinget var det SF som - ved at true med sin egen dagsorden - tvang de ellers meget modvillige socialdemokrater til at fremlægge deres egen, som kunne opnå tilslutning fra RV og CD. Men vi var aldrig kommet igennem med denne rent parlamentariske operation, hvis ikke arbejdspladserne med så megen styrke havde demonstreret deres vrede over Hartling-regeringen.

2. Så kan man med rette rejse spørgsmålet: hvad opnåede vi ved at styrte Hartling?

Men forinden jeg går ind på det problem, vil jeg sige nogle ord om det borgerlige flertal og især om Glistrups rolle.

Principielt afspejler det borgerlige flertal i folketinget et borgerligt flertal i befolkningen. Vi skal ikke gøre os nogen illusioner: den rene, uforfalskede socialisme har ikke idag opbakning fra et flertal i befolkningen. På den anden side er denne principielle betragtning lidet udtømmende. Er alle de 55%, der stemte borgerligt, enige med de borgerlige partier i deres udenrigs- eller markedspolitik? Vi ved, at de ikke er det. Er alle disse vælgere imod demokrati på abejdspladsen? Er de alle modstandere af enhver form for nationalisering, f.eks. af forsikringsselskaberne eller af Nordsø-olien? Masser af undersøgelser viser, at det er de ikke.

Set fra et operativt og parlamentarisk synspunkt kan det forekomme underordnet: det borgerlige flertal er der og fører sin politik (hvis det da kan enes om den). Men det er ikke min opgave at anskue problemet snævert parlamentarisk. For os som parti må det afgørende være, at det borgerlige folketingsflertal ikke slet og ret afspejler flertal i befolkningen for alle borgerlige og kapitalistiske synspunkter. Der er mange "løse ender", som vi i vor agitation kan gribe fat i.

Det gælder i særlig grad Glistrup-partiet. Efter alt at dømme er to strømninger løbet sammen i dette parti. Den ene (og vel nok den største) består af i ordets egentlige forstand konservative, ja reaktionære, vælgere, der hader solidaritet som pesten og vil, at enhver skal klare sit, skidt eller godt, det må de selv om; kun til de allerfattigste kan der blive en nådig almisse. De, der er søgt til Glistrup udfra denne

holdning, er vore klassefjender.
Dem skal vi søge at bringe i mindretal og isolere.

Men så er der en anden strømning. Arbejdere og småfunktionærer, som tjener dårligt, som er lavtlønnede, som slider i det dagligt, og som føler, at de skal aflevere en altfor stor del af deres surt sammentjente penge til en hel masse mennesker, og som til gengæld får nogle papirbunker, de ikke kan forstå, eller skal stå ret overfor nogle mennesker, som måske koster rundt med dem.

Selvfølgelig anspores en del af denne gruppe også af reaktionære motiver. Vi lever i et borgerligt land med borgerlige tankegange. Men på afgørende punkter er deres kritik rigtig. Mange af dem har været vore vælgere. Idag kalder de os for et akademikerparti.
Det er urigtigt; SF er i sin sammensætning, politik og ledelse et folkeparti. Men alligevel må man spørge: hvorfor var det ikke os, der startede kampagnen mod papirnusseri og bureaukratvælde? Ja, vi har altid været imod den slags, men en regelret kampagne har vi indtil denne dag ikke kunne tage os sammen til.

I spørgsmålet om skattepolitikken er vor samvittighed renere. De angreb, der rettes imod os for ikke at have opnået noget i 1971/- 73, da vi havde indflydelse, kan vi tilbagevise. Det som denne gruppe af Glistrup-vælgere kræver, var med i det skatteforlig, som blev indgået i oktober 1973 og udraderet måneden efter, da Erhard Jacobsen hoppede af. - Og idag har vi et skatteprogram, udformet af Ømann, som modsat Glistrups er sagligt forsvarligt, men iøvrigt har direkte adresse til den gruppe lønmodtagere, jeg her taler om. Men lad os holde op med at behandle det som en sød hemmelighed! Lad os agitere for det overalt hvor vi færdes! Og lad os desuden vise, at vi er bedre til at slås mod papirvælde og offentligt bureaukrati, end en Glistrup er det!

3. Af det jeg her har sagt, vil man forstå, at vi ikke anser det borgerlige flertal for noget urokkeligt. Men det kræver kamp, agitation og slidsomt arbejde på arbejdspladser, fabrikker som kontorer i institutioner og boligkvarterer at ændre holdningen i befolkningen så det sætter sig nye spor i sammensætningen af folketinget.

Og hermed kommer vi til et yderst vanskeligt spørgsmål. Hvor står Socialdemokratiet? Hvor bevæger det sig hen? Hvad nytter det at folketingets flertal ændres og et arbejderpartiflertal pånyskabes, hvis Socialdemokratiet så dominerer

dette flertal med en lidt anden - og mildere - udgave af den borgerlige politik?

SF tilrådede ligesom DKP og VS dannelse af en S-mindretalsregering. Det for os overordnede synspunkt var, at en sådan regering vil føre en mere aktiv beskæftigelsespolitik, end en hvilkensomhelst borgerlig regering ville gøre. Vi erkendte, at en sådan regering har ringe vilkår i et af borgerlige partier domineret folketing og vi tilkendegav, at vi ville indrette vor politik derefter. Dog føjede vi til, at regeringen burde spille dristigt ud, om ikke med socialistisk politik så dog med en klar lønmodtagervenlig politik. Anker Jørgensen burde lære af Hartlings dristighed og iøvrigt notere sig, at det borgerlige flertal er splittet og - for mange partiers vedkommende - præget af valgfrygt.

En nærmere beskrivelse af, hvad der er sket på folketingsplan, hører hjemme i folketingsgruppens beretning. Her vil jeg nøjes med at notere, at den nye regerings dristighed hidtil har bestået i at indgå forlig med Venstre og andre borgerlige partier om et indgreb i overenskomstsituationen og i at gennemføre det omtalte skadelige boligforlig i uændret skikkelse.

Der er stadig en nuanceforskel Anker J.-regeringen og Hartling- regeringen imellem. Forskellen kan opgøres til 7-800 mill. kr., som igen svarer til 25-35.000 arbejdspladser. Vi ville i sandhed være det akademiker-parti, visse folk beskylder os for at være, om vi så bort fra dette forhold. Vi har en klar forpligtelse som et arbejder- og folkeparti til i den givne situation at støtte fremskaffelsen af nye arbejdspladser.

Men samtidig må vi konstatere, at bortset fra dette ene - ikke uvæsentlige punkt et - par andre punkter fører S-regeringen idag en almindelig borgerlig politik. De andre punkter vedrører børnetilskuddene og daginstitutionerne. Det er nok til at vi ikke fortryder, at vi spillede magten i hænde på Anker Jørgensen, men langtfra til-strækkeligt til, at vi kan erklære os tilfredse med denne regering.

Man kan sige, at det er en mindretalsregering, der er afhængig af et eller flere borgerlige partiers nåde. Det benægter vi ikke.
Men i modsætning til Hartlings mindretalsregering, som virkelig førte sin ideologi frem - ofte uden at komme igennem med den, virker denne mindretalregering, som om den helt har affundet sig med sin
rolle. Den er "dristig", hvor det gælder om at gribe ind i overenskomstsituationen og sammen med borgerlige partier at påtvinge lønmodtagerne yderst ringe løn- og arbejdsvilkår. Men hvor er opgøret med jordspekulationen eller kravet om

demokratisering af erhvervslivets ejendomsforhold blevet af? Så snart man får en over fingrene i spørgsmålet om statslån til boligbyggeri, trækker man hånden til sig og ser glad ud oven i købet! Og er bestandigt optaget af at fri til Hartling. Det er ikke SD's skyld, at der ikke er kommet et samarbejde i stand med Venstre.

På denne baggrund må man konstatere, at der er sket en højredrejning i Socialdemokratiet. SD-ledelsen har åbenbart ikke nogen strategiske ideer om at få etableret en situation - efter næste valg eller næste igen hvor det bliver muligt at føre socialistisk politik. Man indstiller sig i stedet på et langvarigt samarbejde med et eller flere borgerlige partier.. Modellen er den situation, der eksisterede i 30-erne, drivkraften er en drøm om at SD kan genvinde 30-ernes styrke ved at føre samme politik.

Meget tyder på, at det, der er blevet kaldt venstrefløjen i Socialdemokratiet, er blevet fanget af den samme drøm. Dette er dybt tragisk. Derved kommer denne venstrefløj bare til at fungere som alibi for den ledende gruppes handlinger, og disse handlinger er ikke venstreorienterede. Vi synes, at de venstreorienterede socialdemokrater - og der er mange af dem - skal gøre sig klart, at sålænge de ikke forener deres teori med praktisk handling, er de ikke i stand til at påvirke udviklingen.

4. Dette indtryk af Socialdemokratiets politik i folketinget modsvares og bestyrkes af deres politik indenfor tinget, i arbejder- og fagbevægelsen. Udkastningen af ikke-socialdemokratiske tillidsmænd fra Københavns LO sidste år var ingen tilfældighed. Det var et første angreb i en veltilrettelagt offensiv for helt eller delvis at genvinde monopolstillingen i arbejder- og fagbevægelsen.

Det vigtigste angrebsmål for denne offensiv er Socialistisk Folkeparti. Med de forskelligste midler søger man at overtale tillidsmænd med tilknytning til SF at forlade os og tilslutte sig Socialdemokratiet. I en 4-sidet tryksag i magasinformat, som man har udgivet i anledning af 1. maj - solidaritetens dag! - bruger man en hel side, en fjerdedel af bladet, til angreb på SF og til forklaringer af, at SF er blevet overflødigt. Som talerør for denne værdige opgave har man fundet frem til Palle Timm, - dog har man endnu ikke lært at stave hans navn rigtigt, men det må blive en sag mellem ham og hans nye venner.

På et diskussionsmøde mellem Kjeld Olesen og undertegnede for et lille års tid siden forklarede Kjeld Olesen mig denne strategi:

SF ville forsvinde, VS er for verdensfjern til at få indflydelse på arbejdspladserne, og

tilbage er så SD og DKP. Den socialdemokratiske næstformand græd nogle krokodilletårer over vor skæbne og slikkede sig så om munden. For næste led i strategien var, at DKP ville man aldrig nogensinde kunne samarbejde med, men de ville til gengæld heller aldrig få styrke til at kunne true Socialdemokratiet. Det garanterede deres sovjet-orientering for.

Kjeld Olesen havde ret i nogle af sine betragtninger. Forsvinder SF, vil det eneste effektive pres for en venstredrejning af arbejderbevægelsen og dermed dansk politik udgå fra Socialdemokratiets venstrefløj - og den er på det nærmeste holdt op med at eksistere!
Så det pres bliver mildest talt ikke særlig effektivt.

Må jeg sige Palle Timm og Kjeld Olesen, at vi drømmer ikke om at forlade arenaen. Så skulle vi i realiteten overlade slagmarken til folk uden ideologisk orientering, til de folk, der førte os ind i EF fordi deres tilpasning til kapitalismen havde skabt uoverstigelige økonomiske vanskeligheder, og til folk, hvis ideologiske stivhed og stormagtsorientering afskærer dem fra at få virkelig indflydelse på udviklingen! Så vil det da først for alvor se sort ud for arbejderklassen og lønmodtagerne i Danmark!

Hvilke konklusioner skal vi drage af denne situation? Vi skal lære at tænke og handle dialektisk. Det vil først og fremmest sige, at tingene er i bestandig udvikling og forandring, og at udviklingen baner sig vej gennem knuder af modsætninger. Disse modsætninger udgør en enhed - for en tid. Vor opgave er at løse knuderne op; derved kommer vi gang på gang til at bevæge os ad veje, der tilsyneladende går på tværs af hinanden. Så sker det, at vi bliver usikre og nøjes med den ene vej. Med det resultat, at vi ikke får løst knuden op.

Vi har været - og er måske stadig - for tilbøjelige til, når vi havde et begrænset parlamentarisk samarbejde med Socialdemokratiet, at tro, at så havde vi et all-round begrænset samarbejde med dem, og at vi så måtte neddæmpe den principielle diskussion med dem.

Socialdemokraterne er klogere. Når det drejer sig om politisk kamp og konfrontation, har de ofte vist sig at være bedre dialektikere end vi er.

Det skal vi lære af. Vi skal Ikke alene besvare de angreb, der rettes mod os, men selv tage offensiven og påvise, at socialdemokratismen som ideologisk strømning dvs. troen på varig sameksistens mellem arbejde og kapital - har et betydeligt medansvar for de vanskeligheder, vort samfund nu befinder sig i, og

at et virkeligt brud med denne strømning er forudsætningen for effektivt at overvinde vanskelighederne. Vi må konstatere, at Socialdemokratiet hverken har haft evne eller vilje til at modvirke den styrkelse af kapitalismens positioner, vi har oplevet. SD's opbakning bag Danmarks indlemmelse i EF var selvfølgelig ikke nogen tilfældighed.

Dette udelukker ikke et begrænset samarbejde med den nuværende regering. Det udelukker heller ikke, at vi skal stræbe efter et nyt arbejderflertal, hvori også Socialdemokratiet indgår. Men det udelukker, at vi kan betragte SD som nogen drivende kraft i en venstreorienteret indsats, endsige en socialistisk indsats. Ikke idag og ej heller under et arbejderflertal. Den funktion vil tilkomme andre dele af flertallet.

5. Jeg vil nu beskæftige mig med nogle andre problemer vedrørende vor politik i den nuværende situation.

Det er ikke nogen revolutionær situation. Jeg ved ikke, om en økonomisk krise kan udløse en sådan. Det eneste eksempel, vi kender til dato, er den russiske revolution, og dengang var Rusland desuden involveret i en storkrig. I alle andre situationer fra nyere tid førte krisen til, enten at reformisterne blev styrket, eller at reaktionen kom til magten. Det første skete i Skandinavien i 30-erne, det sidste skete i Italien i 1921 og i Tyskland i 1933.

I den nuværende situation skal vi - som et parti der vil en fredelig og demokratisk revolution - gøre, hvad vi formår, for at det forsvar, der må føres for helt fundamentale rettigheder her og nu og for at afbøde de reaktionæres slag, bliver til en forberedelse af morgendagens angreb, hvis mål er at udvide demokratiet og skabe tryghed. Derfor skal vi - uden at gøre os illusioner om den enorme massebevægelse - støtte alle tendenser til selvforsvar fra arbejderklassens side for deres arbejdspladser og beskæftigelsen. Derfor deltog vi med stor iver i alle solidaritetsaktionerne med Uniprint. Sådanne aktioner er en vigtig kilde til den bevidstgørelse, der før eller senere giver sig politisk udslag.

Men den vigtigste indsats må ydes gennem agitations- og oplysningsarbejdet. Hvad jeg sagde tidligere om mange Glistrup-vælgere gælder også for mange andre. De er dybt utilfredse med det nuværende samfund. Men hvordan skal problemerne løses? Det spørger man om,

og vi skal ikke være tilbageholdende med at svær. Og vi skal over- alt, hvor vi komme afsted med det, forene svaret med praktisk handling: Når det drejer sig om forbrugerproblemer, huslejen, skatterne, militarismen osv.

Disse opgaver kan og skal ikke løses centralt. Når vi er tilhængere af et boblende og selvstændigt partiliv, er det netop fordi vi ved, at mobilisering og bevidstgørelse må finde sted dér, hvor folk er og i overensstemmelse med deres egne nære problemer. Det er altså op til vore lokale organisationer at gøre en indsats på disse omrader - og at lægge organisationslivet til rette i overensstemmelse hermed.

I den forbindelse er der grund til at fremhæve den kommunalpolitiske indsats. Vi har aldrig haft mulighed for et så omfattende kommunalpolitisk arbejde som i disse år. Disse muligheder må ikke forspildes. Der er klar sammenhæng mellem partiets almene styrke og den indsats for at markere vor politik, der udøves på det kommunalpolitiske felt.

Vi har i et år talt om en folkebevægelse. Nogle kammerater skælder ud på ledelsen over, at folkebevægelsen endnu ikke er kommet op at stå. Bortset fra at vilkårene er svære og der højst kan være tale om at forberede en sådan bred antikapitalistisk bevægelse på nuværende tidspunkt, - tror nogen så, at den kommer op at stå ved et dekret fra en ledelse eller fordi dette landsmøde vedtager en udtalelse? Nej, selvfølgelig ikke. Det koster om ikke blod, så ihvertfald sved og engang imellem skuffelsens tårer i hver enkelt parti- organisation at få en sådan bred bevægelse igang.

Men selvfølgelig skal partiets virksomheder afpasses efter hinanden. Vore parlamentariske repræsentationer må arbejde i overensstemmelse med denne almene strategi. Det er en vanskelig opgave. Her er det nødvendigt at gå på to ben. På den ene side er vor deltagelse i det, nogle med overlegenhed måske kalder småtingsafdelingen - som at fremskaffe så mange arbejdspladser som muligt en absolut og uomgængelig forudsætning for, at et større antal mennesker end de frelste vil høre på os. Men på den anden side er det aldeles nødvendigt, at vi også benytter disse talerstole til at trække perspektiver op for en helt anden udvikling, en udvikling, hvor det ikke er nødvendigt hver dag at slås for bevarelsen eller fremskaffelsen af arbejdspladser!

Igen skal vi tænke dialektisk, i helheder: Vi skal løse begge opgaver på een gang. Løser vi kun den ene, beskæftiger vi os kun med
de helt nære problemer, handler vi som socialdemokrater. Løser vi kun det andet sæt problemer og er vi kun optaget af det lange perspektiv, handler vi som romantikere. I stedet skal vi gå på to ben og hele tiden beskæftige os med begge sæt opgaver.

Vi skal også tænke i helheder, når vi færdes i den socialistiske venstrefløj. Vi skal hverken læne os op ad DKPere eller VSere. Det betyder ikke, at vi kan være os selv nok. Det kan ingen. Vi skal stå for en samarbejdslinie. Men vi skal også være os selv bekendt- og arbejde på, at vore ideer og synspunkter i videst mulig omfang kommer til at præge samarbejdet.

Vi har altid stået for samarbejde i arbejderbevægelsen- og afvist, at et eller andet ledende centrum gjorde sig til dommer over, hvem der var samarbejdsværdige. I reglen har vi tænkt på Socialdemokratiet i den forbindelse. Men i dag må vi også tænke på, at mere end hver tiende vælger efterlyser en politik, der er mere venstreorienteret end Socialdemokratiets. Hvordan sikrer vi denne tiendedel af befolkningen en tilsvarende indflydelse? Hvordan forvandler vi denne tiendedel til en femtedel, ja, gør den endnu stærkere? Svaret er, at vi må spille rollen som en drivende kraft til fremme af samarbejdet på venstrefløjen.

Men hvis ikke de forskelligartede udgangspunkter er trukket klart op, risikerer vi at miste vor identitet, når vi fremmer samarbejdet. Samarbejdet skal vi drøfte under dagsordenens punkt 3. Derfor nøjes jeg her med nogle ord om vor identitet i forhold til de andres.

SF er imod enhver binding til udenlandske og internationale centrer. Vi er en del af arbejderbevægelsens store Internationale, som består af mange strømninger og partier, men vi vil aldrig betragte os som nogen del af en veldefineret verdensbevægelse, med hertil hørende disciplin. Vi er fundamentalt enige med dem, der hævder, at forholdet til Moskva, Peking eller hvad man vil, er målestokken for ens socialistiske gehalt.

Dette er en afgørende forskel mellem SF og DKP. Den rækker videre, fordi DKP anser den sovjetiske model som en slags “fyrtårn”. Hermed tænker jeg ikke på etpartisystem og deslige, men på opfattelsen af socialismen som et stærkt centraliseret system med en stærk statsmagt. Dette er klart strid med vor opfattelse af socialismen og af vejen til socialismen. For os betyder socialisme decentralisering af magt, selvforvaltning i virksomheder og institutioner, fri partidannelse og åben brydning mellem alle meninger og tankeskoler. Og vejen til socialismen indebærer for os, at der fra første færd må tages skridt til at nedbryde statsmagten.

I vort forhold til VS er der klare berøringspunkter mellem os og VS, når det drejer sig om den socialistiske model, men stor uenighed om den socialistiske strategi. Den

næsten totale forkastelse af parlamentarisk arbejde, som VS hidtil har stået for, rejser spørgsmålet, om VS overhovedet er indstillet på at acceptere de demokratiske regler om flertals og mindretals rettigheder.
Hvad SF angår, må der ikke kunne sættes spørgsmålstegn ved vor accept af disse rettigheder. Hertil kommer en betydelig mangel på strategi for arbejderklassens kamp i den aktuelle situation; det er ikke nok, at akademikerne appellerer til arbejderne om "selvorganisering", al den stund de bevidste arbejdere i forvejen føler sig selvorganiserede i faglige klubber, fagforeninger, forbund o.s.v og slås for at få disse deres egne organisationer demokratiseret og gjort til effektive kamporganer,

Disse forskelle skal ikke skjules. De skal kendes og gennemdiskuteres. Men samtidig er der meget i den daglige kamp mod udbytning, umyndiggørelse, bureaukrati, spekulationsforetagender, uretfærdige skatter og sociale nedskæringer, der forener os. Det skal vi også tale sammen om - og så vidt muligt bekæmpe i fællesskab. Hovedbestyrelsen foreslår, at SF indbyder til en - konference mellem disse partier og andre, som måtte være interesseret, derunder også Socialdemokratiet, til afholdelse inden årets udgang. Man kan sige, at det vi skal drøfte under punkt 3, er vort eget oplæg til en sådan konference.
IV. Nogle problemer 1 vort eget arbejde.

1. Jeg vil slutte af med nogle bemærkninger om vor arbejdsstil.

Det sker, at vi bryster os af, at nogle af vore standpunkter er lidt uklare og slørede. Heraf kan man se, hvor kloge vi er. Vi har ikke alle de færdigpakkede løsninger, de andre, møder op med.

Der er det rigtige heri, at det er godt, at man ikke bare tager et standpunkt, fordi det er smart, og at - som jeg sagde tidligere - problemerne gennemdrøftes og undersøges, inden standpunktet tages. Derfor skal vi ikke falde i den modsatte grøft. Det er ærlig snak at erkende, at det og det kan man ikke finde ud af - man må have bedre tid.

Men jeg spørger alligevel mig selv, om vi ikke har overdrevet denne tendens? Usikkerheden i befolkningen er faktisk så stor, at man desperat søger nogle ledestjerner. I de senere år er det egent-
lig kun de reaktionære folkeforførere, der har kunnet præstere de klarest lysende ledestjerner. Bevares, de gør sig det nemt, når de skal tømre en sådan stjerne sammen. Solid er den ikke. Dette skal vi ikke efterligne. Men råder vi ikke over den

nødvendige viden og indsigt til at tilvejebringe en klar politik på de allerfleste hovedområder? Jo, vi gør. Det er et spørgsmål om vilje. Politisk og organisatorisk vilje.

Altså: vi har nogle huller i vor politik. De må hurtigst muligt udfyldes. Det bør være en organisatorisk opgave af første rang.

Og en politisk. For det kan selvfølgelig være, at den omstændighed, at der eksisterer sådanne huller, skyldes uenighed. Vi lever med det problem, at vi er et meget frit parti, men at man samtidig - med rette - forventer, at vi som parti har nogle standpunkter. "Hvis I kommer til magten, hvad så?" Det er spørgsmålet, - og det kan vi ikke besvare blot ved at henvise til, at vi er et meget frit parti.

Et parti skal ikke være en hobbyklub. Vort parti skal være et sted, hvor der diskuteres; det har stået fast fra første færd. Men det skal også være udtryk for en organiseret vilje. Hvordan kan vi ellers gøre os håb om at øve indflydelse på samfundsudviklingen, hvilket er vor overordnede målsætning, ja, selve begrundelsen for partiets eksistens.

Hvordan skaber vi en organiseret vilje? Ved at organisationen nøje er med til at udarbejde standpunkterne, og ved at vi indser, at når de er udarbejdede, så er de også partiets. Hvis nogle kammerater har en anden opfattelse, kan de frit give udtryk for den; de skal bare vide, og verden skal vide, at det er deres private standpunkter og ikke partiets.

Det er klart, at denne liberale holdning ikke gælder for formanden. Aksel Larsen plejede at sige, at en partiformand var det mest ufrie af et partis medlemmer. Det kunne se kønt ud, om jeg tog standpunkt i strid med partiets afgørende programpunkter, landsmødets vedtagelser eller hovedbestyrelsens udtalelser.

Men jeg er ikke så beskeden som Aksel Larsen. Jeg mener heller ikke, at liberaliteten kan gælde partiets ledelse. Herved tænker jeg i første række på forretningsudvalget, men i nogen grad på hele HB. Ingen mennesker ved, hvor vi er henne, hvis landsmødet vedtager en beslutning, eller hvis HB vedtager en beslutning, og ledende medlemmer dagen efter udtaler sig i stik modsat retning.

For at opsummere: vi må over til, på mange flere felter, at gøre hele partiet ansvarlig og delagtig i udarbejdelsen af vore programsynspunkter og standpunkter. Kan vi ikke blive enige tilsidst,

må vi stemme om spørgsmålet. Derefter er der så lagt en linie, som er forpligtende for partiet. Enhver har ret til at reservere sig, åbenlyst og med streg under. Men vi beder

medlemmer af ledelsen om at udvise selvdisciplin i den henseende. Og i hvert fald må vi gøre det klart overfor offentligheden, at her er altså kammerat NN, han har sin mening og den har han lov til at have, men det er ikke SFs mening.
Når så linien er lagt og synspunkterne er udarbejdet, skal de gentages igen og igen. De skal hamres ind. Vi har været for slemme til at glemme, hvad vi vedtog i forgårs, eller også finder vi ud af, at vi skal "forny" os. Som om ikke gentagelsen er et af de vigtigste virkemidler i enhver form for pædagogik - den er det også i et politisk partis arbejde.

Hvad man end måtte mene om dette forslag, anser jeg det for helt afgørende, at vi nu løser disse problemer omkring det, man kan kalde arbejdsdisciplinen. I den forbindelse vil jeg til slut sige nogle ord om diskussionsformen i vort parti.

Vi skal ikke diskutere bare for diskussionens egen skyld, eller fordi vi synes det er sjovt og underholdende. Vort parti er et kæmpende parti. Gennem klassekamp og ved på demokratisk måde at overbevise andre mennesker vil vi lave Danmark om. Det kan vi aldrig gøre uden enhed og sammenhold i partiet. Men vi må diskutere bredt og kritisere hinanden for at finde frem til den bedste politik og de rigtige standpunkter. Når vi starter en diskussion, er det altså for at blive klogere - og for at blive enige. Formlen må hedde sammenhold-diskussion-sammenhold. Husker vi på denne formel, og tilrettelægger vi vore diskussioner ud fra det grundsynspunkt, kan og skal vi diskutere på livet løs. Så bliver vort parti kun stærkere af det.

V. Perspektivet i vor kamp.

1. I debatten op til landsmødet har der lydt enkelte pessimistiske toner. Og den politiske situation er da også broget og helt anderledes end da SF blev stiftet.

Men pessimisterne glemmer åbenbart de storme, vort parti har været igennem, siden de anser situationen for så enestående. Har de flemt 1964 og 1967 - eller kommunevalget i 1970, som vist nok betegnede det hidtidige lavpunkt for vælgertilslutningen til SF. Kun et år efter opnåede vi en meget betydeligt valgsejr. Men i
1969-70 stod gallup'erne såmænd meget godt mål med de tal, vi oplever i dag - dog med den forskel, at det samlede procenttal til venstre for SD dengang var langt mindre end idag.

Påstanden om at SF idag er ved at glide ud, kan kun blive sand, hvis vi selv

begynder at tro på den! Det er som med en økonomisk krise: hvis alle begynder at fortælle hinanden, at nu går det snart galt, så begrænser alle deres indkøb, og så går det faktisk galt. Hvis alle SFs medlemmer begynder at overbevise hinanden om, at SF er på vej ud, ja, så forsvinder SF.

Det bliver dog svært. For sandheden er, at vi i dag har stærkere greb om det faglige arbejde end nogensinde tidligere. At vi for første gang har held med at organisere os på uddannelsesinstitutionerne. At vore kvindegrupper er i forreste frontlinie i kampen for ligeret. At vi nu endelig har fået et socialistisk skolings-program op at stå. At SFU for alvor er ved at blive til en betydelig ungdomsorganisation. At vi har grupper af økonomer og socialpolitikere, som andre partier må misunde os. At vore repræsentanter i amts- og kommunalbestyrelser landet over yder et godt og iøjnefaldende arbejde.

Sandheden er også, at vi har et perspektiv at orientere os efter. Med udgangspunkt i vort principprogram bearbejdede vi det på sidste landsmøde. Hvad er det for et perspektiv?

Vi vil socialisme. Vi vil et samfund, hvor produktion og fordeling klares i fællesskab, og hvor de samfundsskabte værdier tilhører folket. Et samfund, hvor der råder plan, ligeret og solidaritet, og hvor myndigheden er delegeret ud til dem, den vedrører.

Et samfund uden bureaukrater og andre magthavere end folket selv.

Et samfund med fuldt ytringsfrihed, fri meningsdannelse, organisations- og personfrihed. Et samfund der ikke påtvinger nogen en bestemt livsform eller form for lykke, men som skaber de bedst mulige rammer for fri menneskelig udfoldelse i overensstemmelse med den enkeltes behov. Dette er vor vision.

Vi vil andre værdier end borgerlige. Vi forkaster ideen om, at et bestandigt voksende privatforbrug - flere biler, større villaer, flere svømmepøle - er det rette mål for samfundsudviklingen.

Vi understreger, at privatforbruget skal fordeles bedre; det er on vigtig socialistisk opgave. Men overfor den almindelige hektiske jagt på mest mulig personlig ejendom, stiller vi de socialistiske idealer: om et arbejde, der er meningsfyldt; om et arbejdstempo, der er menneskeligt; om en natur, der er sikret mod ødelæggelse; om boligbyggeri, der kan danne en ægte ramme om menneskeligt samvær

og udfoldelse; om lige adgang til uddannelse og kulturens goder; om rige

muligheder for selvstændig og aktiv udfoldelse i fritid og på arbejdet; om mennesker der er solidariske med hinanden, og som på samme tid er bevidste og kritiske samfundsborgere. Dette er også vor vision.

Vi vil nå disse mål ad demokratisk vej. Vi accepterer ikke, at frihed skabes gennem undertrykkelse. Socialismen er en udvidelse af det nuværende demokrati, ikke en indskrænkning af det. Den klassekamp vi fører, er en kamp for erobring af nye demokratiske rettigheder for det arbejdende folk i dette ords allervideste betydning. Derfor er det også en kamp for frigørelse fra militaristiske pagter og stormagtsblokke, en kamp for alliancefrihed og militær afrustning af Danmark, en kamp mod Rom-unionens overherredømme.

Denne kamp skal føres som en kombination af selvvirksomhed på landets titusinder af arbejdspladser og institutioner og af bevidst politisk indsats i de parlamentariske forsamlinger, ud fra vore principper og i overensstemmelse med demokratiets grundregler.

Det er en langvarig kamp, en lang march. Vi vil opleve sejre og nederlag; loven om flod og ebbe gælder også her. Men vi skal holde ud og kæmpe os videre på vor lange march, for der er ingen andre til at gøre det.

Gert Petersen

Kapitalismens krise med arbejdsløshed, sociale nedskæringer og et skærpet politisk klima er ved at sætte panik i dele af borgerskabet. De føler sig magtesløse overfor en truende udvikling, og de vender da deres blinde vrede mod dem hvis opgave det er at skildre denne udvikling. Sandheden er ilde hørt, kan man ikke mane den bort ved at kalde den ensidig og venstreorienteret? I alsidighedens navn ønsker de sandheden opvejet af en løgn eller en tilsløring hver gang. Alsidighed bliver for dem til en forkølet vattethed. Nyhederne skal bringes i telegramstil så tit og så overfladisk som muligt. Medarbejderne skal være mikrofonholdere for uvildige eksperter, der kan fortælle, at situationen ret beset er under kontrol. DR skal iøvrigt lægge størst mulig vægt på adspredende programmer, der handler om noget andet.

Overfor en sådan karikatur på radio og TV må vi sige fra. Skal DR tjene folket, må den vise virkeligheden frem, også dens barske sider, så lyttere og seere får indsigt i sammenhængene og i deres egne muligheder for handlende at gribe ind i udviklingen.

Ligesom Erhard Jacobsens bevægelse ønsker også vi at påvirke DR. Men med

andre mål og andre midler!

Ikke af kærlighed til sandheden, men af frygt for den vogter reaktionen nøje over programmerne og slår ned på de - uundgåelige - fejl der kommer i dem. Formålet er at skræmme medarbejderne til at lave fejlfri og

tandløse programmer - så kedelige at kravet om mere underholdning stiger.

For os må det modsat komme an på at sikre medarbejderne så meget spillerum, at de kan lave engagerede og engagerende programtier. Dette spillerum skal selvsagt også gælde de medarbejdere, der politisk er af en anden mening end vi selv. Et tryggere klima i DR kan kun være i vores interesse. Uden det vil medarbejdes mod på at lave "farlig radio" forsvinde.

Vor kritik vil derfor ikke gælde detaljer, men helheden. Ikke den enkelte medarbejder, der udfører sit vanskelige hverv under ofte urimelige vilkår, men snarere den forsigtighedens og skønmaleriets forvrængning af virkeligheden, han var sat til at forvalte.

Dele af borgeskabet sniger i disse år ud af de værdier, samme borgerskab selv har båret frem til sejr, eller i det mindste har accepteret. Fædrelandet. Det sociale sikkerhedssystem. Og nu: ytringsfriheden og borgenes krav på brugbar oplysning.

Disse værdier vil vi stå sammen om at svare - og udbygge. ytringsfriheden i radio og TV kan ikke være forbeholdt Tordenskjolds soldater. Den må i langt højere grad udstrækkes til andre befolkningslag, der har krav på at komme til orde på deres præmisser.

I 30'erne opstod der under indtryk af fascismens trussel i mange lande et samarbejde mellem socialister af forskellig partifarve og frisindede borgerlige kredse. Dette samarbejde gik under navnet Folkefront. Det er en stolt tradition vi griber tilbage til, når vi opfordrer til et samarbejde af tilsvarende art i kampen om vor måske vigtigste kilde til oplysning og dermed til politisk indflydelse og handling, DR.